

Fractie van PvdA, SP, GroenLinks
t.a.v. mw. A. Greuter, mw. M. Huslage
en mw. H. Lutke Schipholt

c.c. Gemeenteraad Castricum

Domein	: Samenleven	Ons kenmerk	:
Team	: Beleid	Zaaknummer	:
Contactpersoon	: Betty Pols	Uw brief van	: 16 mei 2019
Telefoonnummer	:	Uw kenmerk	:
Bijlage(n)	:	Verzenddatum	: 21 mei 2019

Onderwerp : Schriftelijke vragen aanbesteding JeugdzorgPlus en de gevolgen

Geachte dames Greuter, Huslage en Lutke Schipholt,

Op 29 april 2019 hebben wij uw schriftelijk vragen over JeugdzorgPlus ontvangen. Op 16 mei heeft u in vervolg op de eerder gestelde schriftelijke vragen aanvullende vragen gesteld. Hieronder treft u de beantwoording aan.

1. Kunt u aangeven om welke kwaliteitseisen het gaat bij overplaatsing van jeugdigen van Horizon naar Transferium en welke acties er ondernomen zijn of nog worden om te zorgen dat Horizon wel aan de kwaliteitseisen gaat voldoen?

De inspectie van Onderwijs is belast met het toezicht op het onderwijs en de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is belast met het toezicht op de kwaliteit van de geleverde jeugdhulp. Aan de hand van een toetsingskader controleert de inspectie een organisatie. Ze kijkt of de organisatie voldoet aan de wettelijke eisen en of zij verantwoorde hulp biedt van voldoende kwaliteit. Wij hebben de Inspectie verzocht een inspectie uit te voeren op Antonius. Wij hebben begrepen dat deze voor de zomervakantie zal plaatsvinden.

2. Horizon geeft in haar reactie aan dat ze de uitspraak van de kinderrechter 'kortzichtig' vindt. Hoe kijkt u aan tegen deze reactie van de instelling over genoemde uitspraak? Vindt de wethouder de uitspraak van de rechter ook kortzichtig?

Voor uw eerste vragen verwijzen wij u naar het antwoord van vraag 4 in uw brief van 29 april jl. In antwoord op uw tweede vraag meent het college dat het zich van een oordeel over een uitspraak van de rechter dient te onthouden.

- 3. De Raad voor de Kinderbescherming heeft, aldus het NHD, eerder twijfels geuit over de veiligheid van de locatie Antonius. U zegt in de brief van 3 mei dat u nog met de raad voor de Kinderbescherming in gesprek gaat. Was u pas sinds de uitspraak van de rechter op de hoogte van deze twijfels van de Raad van de Kinderbescherming? Of wist u dit al eerder? Zo ja, sinds wanneer wist u dit?**

Op 8 januari 2018 heeft er een ambtelijk gesprek met de jeugdrechtsketen plaatsgevonden. Hierin hebben partijen, waaronder de raad voor de kinderscherming, hun zorgen ten aanzien van de nog te openen locatie kenbaar gemaakt. Komende week is er een vervolggroesprek met de Raad, zie ook de beantwoording van vraag 4.

- 4. De twijfels van de Raad voor de Kinderbescherming gaan o.a. over de behandelingen zelf. We gaan er van uit dat u het daar in uw gesprek met de Raad voor de Kinderbescherming ook over zult hebben. Welke bezwaren draagt de Raad voor de Kinderbescherming aan tegen de kwaliteit van de zorg bij Horizon?**

Komende week vindt het ambtelijke gesprek met de Raad plaats om haar bevindingen te bespreken. Op basis van dit gesprek wordt besproken welke acties Horizon, die verantwoordelijk is voor de geleverde jeugdhulp en/of gemeenten in gaan zetten. Wij verwijzen ook naar het antwoord op vraag 5 van de vragen die u op 29 april 2019 heeft gesteld.

- 5. In de brief van 3 mei wordt gesproken over de controlerende functie van het contractmanagement. Al vroeg in dit traject blijkt echter dat de contractmanager(s) deze misstanden niet heeft(hebben) kunnen voorkomen. Zijn er nu nieuwe werkwijzen ingesteld om de kwaliteit van de zorg in het vervolg beter te monitoren?**

Zoals aangegeven is het de verantwoordelijkheid van de inspectie om toe te zien op de kwaliteit van de geleverde jeugdhulp en onderwijs. Het is de taak van het contractmanagement om de overeengekomen contractafspraken te monitoren en te bezien of de gewenste doelstellingen worden bereikt. Hiervoor is een format ontwikkeld waarin de benodigde data worden opgeschreven. Toegezegd is dat u twee keer per jaar hierover wordt geïnformeerd in de maanden juli/augustus en januari/februari.

- 6. In de brief van 3 mei geeft u ook aan dat u in gesprek gaat met Defence for Children, maar u zegt tegelijkertijd dat u zich op voorhand al "niet herkent in het beeld dat in het artikel van Defence for Children wordt neergezet". Dit beeld is echter gebaseerd op klachten die Defence for Children heeft binnengekregen. Wij lezen op de website:**

"Defence for Children ontvangt ook klachten over een te beperkt aanbod aan dagbesteding, dat kinderen teveel op hun kamer zitten en dat het personeel niet de benodigde kwalificaties heeft om zorg te bieden of les te geven."

Onze vraag is dan ook of u de klachten van betrokkenen wel serieus neemt?

Wij nemen de signalen zeker serieus. We hebben hierover contact met de inspectie gehad.

- 7. Verder lezen wij in het artikel van Defence for Children:**

"Defence for Children vindt dat de belangen van de kinderen die op deze locatie verblijven zowel door de gemeente als door de rechter onvoldoende zorgvuldig zijn getoetst. Kinderen om wie grote zorgen zijn en die kwalitatief hoogstaande en passende, vaak zeer specialistische hulp nodig hebben, zouden niet geplaatst mogen worden op een locatie die nog niet aan de gestelde eisen voldoet.

Het plaatsen van kinderen op een locatie waar onvoldoende gekwalificeerd personeel werkzaam is, waar nog geen onderwijs geregeld is en waar onduidelijkheid is over de werkwijze en de benodigde behandeling, is in strijd met het VN-Kinderrechtenverdrag op basis waarvan de overheid verplicht is om passende zorg aan kinderen te bieden.”

Even daargelaten dat de locatie te vroeg is geopend, met de daaropvolgende problemen, die nu opgelost verondersteld mogen worden; deelt de wethouder onze zorg als er wordt gezegd dat er onduidelijkheid is over de werkwijze en de nodige behandeling?

Wij erkennen dat JouwZorg een nieuw concept is dat nog niet voldoende bekend is binnen het Noord-Hollandse zorglandschap. Wij hebben Horizon verzocht alle betrokken partijen goed en volledig te informeren zodat onduidelijkheden hierover weggenomen worden.

- 8. Is de methode van Horizon, JouwZorg een beproefde methode? Zijn er resultaten van Horizon bekend wat betreft de behandelingsmethode in de vorm van evaluaties en rapporten? Zo ja, dan zouden wij deze graag inzien. Zo nee, waarop heeft het college dan de gunning aan Horizon gebaseerd, behalve op de in de brief van 3 mei genoemde uitspraak van 1 inspecteur?**

Zoals aangegeven is JouwZorg een nieuwe methode die wetenschappelijk is onderbouwd. U bent hierover geïnformeerd middels de bijlage die meegezonden is met de raadsinformatiebrief van 5 december 2018. Volledigheidshalve sturen wij nogmaals het interview van dr. Ellis ter Beek mee.

- 9. Met de aanbesteding van de Jeugdzorg plus wilde de 18 colleges van de samenwerkingsregio een doel bereiken: nl. transformatie van de werkwijze rondom JeugdzorgPlus.**

a. Stond dit doel in de aanbestedingsvoorwaarden?

b. Er is gekozen voor de innovatieve werkwijze van Horizon, de methode JouwZorg.

U geeft in de brief van 3 mei aan dat u nog steeds vertrouwen heeft in deze methode. Ondertussen zijn er in deze korte periode al twee jeugdigen op last van de rechter overgeplaatst naar Transferium en nog vier anderen zonder een rechterlijke uitspraak. Er zijn dus verschillende casussen binnen de jeugdzorg waar de JouwZorg-methode niet geschikt voor is. Het is niet uit te sluiten dat er nog meer jeugdigen beter af zullen zijn bij Transferium. U geeft zelf ook aan dat dit te verwachten is. Betekent dit dat het uitsluitend inzetten op een innovatieve methode op zijn minst te optimistisch te noemen is?

c. Is er overwogen om bij de aanbesteding niet een, maar twee aanbieders te contracteren? In dit geval zowel Parlan/Transferium als Horizon, omdat ze elkaar eerder aanvullen dan dat Transferium overbodig is? Zo ja, waarom is hier dan niet voor gekozen?

- a. In de inkoopstrategie is aangegeven dat om de inkoopdoelstellingen te bereiken, JeugdzorgPlus-hulp te verbeteren en het aantal zorgdagen binnen JeugdzorgPlus terug te dringen. De gemeenten verwachten dat de aanbieder innovaties doorvoert in de behandeling en/of op de vorm van verblijf.**
- b. Horizon is hierover bij de aanbesteding transparant geweest en heeft aangegeven dat niet alle jongeren (direct) geschikt zijn voor JouwZorg. We hebben Horizon gevraagd of het aantal jeugdigen afwijkt van de verwachting en wat hiervan de oorzaak is.**

c. Ja, dit is in de voorfase overwogen en aan de jeugdhulpaanbieders voorgelegd. Op verzoek van de jeugdhulpaanbieders zelf is besloten om één partij te gunnen.

10. In het transitieplan dat de 18 gemeenten en Horizon samen op verzoek van de minister moesten leveren staat dat de bestaande Jeugdzorg plus locatie (waarmee alleen Transferium bedoeld kan zijn) 70 bedden beschikbaar hadden. Horizon zou op twee kleinschalige locaties maximaal 20 tot 30 bedden realiseren. Is dit verschil te verklaren door het kortere traject van Horizon van 3 maanden? Of is dit verschil (mede) te verklaren doordat men al van te voren wist dat de methode van Horizon niet voor alle jeugdigen geschikt zou zijn (zoals in de brief van 3 mei te lezen staat) en de jeugdige voor wie de methode niet geschikt is naar een andere aanbieder van Jeugdzorg Plus moeten worden overgeplaatst?

Het verschil is te verklaren door het kortere traject van Horizon waardoor jeugdigen sneller uit de gesloten instelling kunnen stromen.

11. Wat gaat het college doen als bij voortduring blijkt dat er een aanzienlijk deel van de jeugdigen die bij Horizon terecht komen, alsnog overgeplaatst (moeten) worden van Horizon naar Transferium? Op dit moment is dit niet aan de orde, maar we willen graag weten welke procedure en welke maatregelen er staan in de overeenkomst met Horizon, waarmee de samenwerkingsregio het contract kan opzeggen, mocht de situatie uit de hand lopen?

De Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd is de zorgautoriteit die een instantie beoordeelt en aangeeft of en wanneer een instelling niet goed presteert en eventueel onder verscherpt toezicht komt te staan. De colleges kunnen zich voorstellen dat u hierover nader geïnformeerd wilt worden. Dit zal in juni gebeuren, vooruitlopend of samenvallend met de eerstkomende evaluatie door de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd.

12. Er is bij de gunning van de aanbesteding en de daarop volgende commotie gesteld dat geen jeugdige buiten de regio zou worden geplaatst. Nu staat er in de brief dat dit wel degelijk zou kunnen gebeuren. Hoe verklaart u dit?

De uitspraak "geen jeugdige buiten de regio" had betrekking op alle jongeren die op het moment van gunning in Transferium behandeld werden. Het is zorgcontinuïteit binnen de regio toegezegd. Om dit te borgen zijn afspraken met Parlan gemaakt.

13. In reactie stelt wethouder Does uit Heerhugowaard dat de inspectie 'zeer tevreden' is over Horizon. Is er een inspectierapport of ander document, specifiek over de locatie Bakkum, waar dit uit blijkt? Zo ja, dan zouden wij dit rapport of ander document graag van u krijgen. Als dit er niet is, waar baseert wethouder Does deze uitspraak dan volgens u op? Bent u het eens met de uitspraak van wethouder Does?

Er is nog geen inspectierapport over Bakkum. Wij hebben de inspectie verzocht de locatie te inspecteren.

De inspectierapporten zijn openbaar en in te zien via www.IGJ.nl of www.onderwijsinspectie.nl.

Wij verwijzen u ook naar de beantwoording op de vragen 4 en 11 op uw vragen van 29 april 2019.

Met vriendelijke groet,
namens burgemeester en wethouders van Castricum,

De heer G.A. Suanet QC
Secretaris

De heer drs. A. Mans
burgemeester

Ellis ter Beek over het actieonderzoek versterken eigen kracht in een gesloten setting: JouwZorg

Project Lerend Transformeren

Het project Lerend Transformeren nadert de eindfase. Vijftien aanbieders van hulp voor kinderen en jongeren hebben het afgelopen jaar actieonderzoek uitgevoerd. Om op die manier een verandering op gang te brengen in de organisatie.

Het project is gefinancierd door ZonMw en wordt begeleid door TNO. Het Nederlands Jeugdinstituut en vijf academische werkplaatsen zijn betrokken bij dit project.

Ellis ter Beek is in 1997 begonnen als groepsleidster in justitiële jeugdrichting (JJ) F.O.C. de Kolkemate in Zutphen. Na een studie orthopedagogiek werd ze in 2003 pro Justitia rapporteur en uiteindelijk hoofd behandeling van een JJ en diverse gesloten jeugdzorginstellingen. Momenteel is zij **strategisch adviseur** innovatie en ontwikkeling bij Horizon Jeugdzorg en Onderwijs. Ook coördineert ze het wetenschappelijk onderzoek dat binnen jeugdzorgplus plaatsvindt. Ze is recent gepromoveerd op de behandeling van jongeren met ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Ellis ter Beek doet binnen het project Lerend Transformeren actieonderzoek naar het versterken van eigen kracht van jeugdigen in gesloten setting en hun ouders¹. Met dit actieonderzoek werkt zij ook aan het transformatiedoel Integrale hulp.

Waarom heb je gekozen voor dit onderwerp voor het actieonderzoek?

‘Het enthousiasme voor dit onderwerp is onder andere ontstaan na feedback van een jeugdige en zijn moeder. Zij gaven aan dat ze niks hadden geleerd van de gesloten jeugdhulp. Ze waren alleen een negatieve ervaring rijker. Want, zo gaven ze aan, om zo snel mogelijk van de gesloten jeugdhulp af te zijn, moesten ze zich vooral zoveel mogelijk aanpassen aan de gesloten jeugdhulp. Ze voelden zich niet gehoord. Ze voelden zich niet zelf aan zet.

Ook merkte ik dat professionals zich zorgen maakten over dat ze geen duurzaam resultaat bereikten. Zij zagen 25% van de jeugdigen terugkomen in de gesloten jeugdhulp. En dat vrat energie. Dit samen zorgde voor een intrinsieke motivatie om het anders te willen doen. Bij professionals, de gemeente en universiteiten. Kan het niet korter, leuker en goedkoper? Deze vraag pakten deze partners gezamenlijk op. Zo is het idee voor een nieuwe manier van werken ontstaan, JouwZorg, én het onderwerp voor het actieonderzoek binnen Lerend Transformeren.’

Wat houdt deze nieuwe manier van werken in de gesloten jeugdhulp in?

‘In de ideale situatie worden jongeren die in gesloten jeugdzorg worden geplaatst gelijk vanaf het moment van deze plaatsing weer in hun kracht gezet. Het gaat om jongeren die vanuit een crisissituatie worden geplaatst in de gesloten jeugdzorg, met een spoedmachtiging gesloten jeugdzorg. In eigen kracht zetten gebeurt door de jongere en zijn ouders keuzes te bieden, en door naar hun behoeften en wensen te luisteren. Dat is het startpunt.’

‘De ouders ontvangen vanaf dag één systemische begeleiding. Met als doel om behoeftes en wensen van ouders te ordenen. En om het gezin weer in hun kracht te zetten. Belangrijk is de focus op wat wél goed gaat.’

‘We leggen keuzes voor aan de jongere en zijn ouders. Doen jullie mee aan JouwZorg? En zo, ja, welke JIM kiest de jongere? De JIM wordt volgens de JIM-methode gekozen. Dit is een systemische interventie waarbij de jeugdige een informele mentor kiest (vertrouwenspersoon) om hem te ondersteunen. Met de JIM ordent de jeugdige zijn problemen, maar ook vooral zijn krachten en wensen. De ouders doen dit onder begeleiding van de systeemcoach.’

¹ Waar ‘ouders’ staat kan ook ‘opvoeders’ gelezen worden.

‘Professionals vertellen niet hoe het moet of wat er mis is, maar ondersteunen het gezin om zelf keuzes te maken en gebruik te maken van wat wél goed gaat.’

‘De jeugdige en ouders presenteren vervolgens aan elkaar hoe zij de toekomst zien en welk type ondersteuning zij nodig hebben. De professionals brengen hier hun kennis in. Professionals hebben een verbindende rol. Ze zoeken naar overeenkomende wensen en behoeften en maken deze expliciet.’

‘Samen beslissen gezin, JIM en betrokken professionals over met welke (vervolg) ondersteuners de jongere en/of ouders kennis gaan maken. De professional coacht hen naar deze gesprekken toe; wat wil het gezin weten? Wat is belangrijk voor ze? Aan de hand van deze kennismakingen kiezen ouders en jeugdige, ondersteund door JIM, met welk aanbod zij in zee gaan; waar ervaren zij de meeste klik mee? Professionals, ouders en jongere stellen vervolgens een veiligheidsplan op, wat doet het gezin als het toch weer mis dreigt te gaan? Wie schakelen ze in en hoe? Dan is het tijd voor ouders en jeugdige om het zelfgekozen traject aan te gaan, samen met JIM.’

Wat hoop je dat jongeren en ouders merken van deze nieuwe werkwijze?

‘Ik hoop dat ouders en jongeren merken dat hun voorkeuren en zorgen belangrijk zijn. Dat ze merken dat er met hen wordt samengewerkt. Professionals vertellen niet hoe het moet of wat er mis is, maar ondersteunen het gezin om zelf keuzes te maken en gebruik te maken van wat wél goed gaat.’

ERVARING UIT DE PRAKTIJK: JOUWZORG

‘Een jongere werd geplaatst in de gesloten jeugdhulp. Tijdens de gesprekken met de jongere, opvoeders, JIM en professionals bleek dat de jongere Equithérapie wilde volgen. In het kort: therapeutisch paardrijden. De professionals hadden hier twijfels bij. Was dit wel toereikend voor de problematiek die speelde? Samen met JIM en ouders is hier tóch voor gekozen, ouders ervoeren voldoende vertrouwen in deze stap. Hierdoor behaalde de jongere en zijn opvoeders de gestelde doelen en kon gesloten behandeling voortkomen worden.’

Met welke stappen zijn jullie in het actieonderzoek begonnen?

‘Nadat we het idee hadden, zijn we gelijk met verschillende partners aan de slag gegaan. De gemeente werd enthousiast van het idee en leverde contactgegevens van relevante organisaties. Hierdoor konden we snel starten met het creëren van draagvlak. We zijn een ontwikkelgroep gestart. Elke betrokken organisatie leverde hier iemand voor aan. Vervolgens hebben we met hen het idee uitgewerkt in 4 fasen. De personen in de ontwikkelgroep hebben ook een ambassadeursrol naar de eigen organisatie. Daarnaast is er een interne sollicitatieprocedure gestart om in de gesloten jeugdhulp mensen te vinden die feeling hebben met de nieuw voorgestelde manier van werken.’

Hoe hebben jullie deze professionals klaargestoomd?

‘De professionals kregen een training in werken met JIM, Shared Decision Making en Krachtwerk (onderdeel krachteninventarisatie). We kwamen er al gaandeweg achter dat dit ondersteuningsaanbod, deze training, te statisch was. Het aanbod moest zich veel meer richten op intervisie over hoe samen te beslissen over passende hulp, mét de ouders en jongere én de JIM. Daarnaast hadden alle professionals ook een andere rol naar elkaar te spelen. En dat is wel een grote verandering in de gesloten jeugdhulp. We hebben vervolgens het bestaande aanbod voor professionals aangepast. Zo ontstond een nieuw ondersteuningsaanbod voor professionals in de gesloten jeugdhulp die volgens deze nieuwe werkwijze willen werken. Er is uiteindelijk een concreet implementatieplan geschreven.’

Lukte het elke professional om volgens deze nieuwe manier te werken?

‘Eén van de dingen die snel duidelijk werd is dat een stabiel team (met vaste krachten) noodzakelijk is om de methode echt onder de knie te krijgen. Het vergt nu eenmaal veel investeren in elkaar, je komt jezelf tegen als je echt aan gezamenlijke besluitvorming wilt doen. Ook is de positie van JIM en het expliciet systemisch werken en denken niet altijd gemakkelijk voor groepsleiders. Inmiddels steken we in op het formeren van teams van vaste krachten die allemaal werken op de nieuwe wijze. Hierdoor komt er ook meer

‘Er zijn professionals die nu al aangeven dat ze deze manier van werken elke jongere, opvoeder én professional gunnen.’

‘We kiezen er bewust voor om juist ook de successen te vieren met elkaar. Dit motiveert en geeft energie.’

teamgevoel. Intervisie is structureel, niet alleen tijdens een trainingsperiode, want bij ieder gezin werkt het weer net even anders’

Welke reacties kreeg je van professionals over deze nieuwe manier van werken?

‘Het is natuurlijk een hele uitdaging voor professionals. Er zijn professionals die nu al aangeven dat ze deze manier van werken elke jongere, opvoeder én professional gunnen. Positiviteit die je geeft, krijg je ook terug.’

Wat hebben jullie gedaan om deze nieuwe werkwijze te borgen?

‘We zorgen voor een integraal team rond elke jeugdige en zijn ouders die meedoen in dit project. In dit team denken professionals altijd met elkaar na over: Hoe gaan we meer gebruik maken van de eigen krachten van het gezin? En hoe kunnen we het netwerk meer en beter betrekken? Daarnaast heeft het team van ‘nieuwe professionals’ regelmatig intervisie met elkaar. Altijd multidisciplinair. De inhoud van deze intervisie werd opeens anders dan voorheen. Het ging niet meer over praktische regelzaken maar over bejegening, houding, eigen overtuiging en het omgaan met nieuwe uitdagingen.

Ook evalueren professionals zichzelf continu. Dit doen ze met een vragenlijst (SDM-Q of de ORS/SRS) die ze samen invullen met degenen die bij een gesprek waren. Dat kunnen ouders, jeugdige, JIM, maar ook andere professionals zijn.’

Hoe hebben jullie ouders en jongeren betrokken bij het actieonderzoek?

‘Naast professionals is er ook een moeder die deelneemt aan de ontwikkelgroep. Een onderzoeker neemt interviews af bij alle deelnemende ouders en jongeren. De input van deze interviews is essentieel voor de doorontwikkeling van de nieuwe manier van werken in JouwZorg.’

Wat doen jullie met deze input van ouders en jongeren?

‘We bespreken de informatie uit de interviews met het team van professionals. Deze informatie zorgt ervoor dat we telkens weer kunnen verbeteren. We focussen ons niet alleen op wat nog beter kan, maar bespreken ook wat al goed gaat. We kiezen er bewust voor om juist ook de successen te vieren met elkaar. Dit motiveert en geeft energie.’

Hoe volgen jullie de verandering(en) die het actieonderzoek in gang zet? Hoe monitoren jullie dit?

‘Op verschillende manieren en op verschillende niveaus verzamelen we informatie. Het is geen eenmalige monitoring, maar een continue proces. We houden interviews met ouders, jongeren en JIM’s. Professionals hebben intervisiebijeenkomsten en focusgroepen. We hebben gesprekken met de ontwikkelgroep en hebben regelmatig contact met de partners en de gemeente. Dit alles bij elkaar levert input voor de continue monitoring van de verandering. Dit zorgt er ook voor dat we snel kunnen bijsturen of doorontwikkelen waar nodig.’

Je had het eerder over motivatie en energie. Ook dit zijn werkzame elementen om verandering tot stand te brengen. Hebben jullie nog meer gedaan om deze minder voor de hand liggende werkzame factoren te ondersteunen?

‘Naast het bespreken van de opgehaalde informatie uit de interviews met ouders en jongeren, hebben we ook regelmatig inspiratie opgedaan bij anderen. Een kijkje in de keuken, bijvoorbeeld samen naar de landelijke JIM dag. Het continue proces van bijsturen en ontwikkelen werd hierdoor versterkt. Ook hebben we samen de nieuwe werkwijze gepresenteerd aan anderen op locatie, waar we natuurlijk reactie op kregen. Dit zorgde er ook voor dat we met elkaar gemotiveerd werden om onszelf en de nieuwe manier van werken verder te verbeteren. Met het gezamenlijke doel om jeugdigen en ouders beter te helpen.’

Hoe is het jullie gelukt om verandering in gang te zetten in dit actieonderzoek?

‘Het gaat niet vanzelf, ook al wil iedereen wel. Ik denk dat werkzame elementen bij ons houding, reflectie, draagvlak en écht commitment zijn. We hebben ons niet laten weerhouden door ‘moetjes’. We durven creatief te zijn, om later onszelf weer te beoordelen op of we nog vanuit ‘de bedoeling’ werken of we toch stiekem weer terugvielen in “oud denken”. Dat ligt altijd op de loer omdat dat in principe gemakkelijker is.

‘We hebben ons niet laten weerhouden door ‘moetjes’

Het is nodig om patronen te doorbreken. Verder is het niet voldoende om een standaard-training aan professionals te geven als je een echte verandering, een nieuwe manier van werken, op gang wilt brengen. Uiteindelijk moeten professionals echt gaan staan voor de nieuwe manier van werken: dit wil ik bereiken, zo wil ik werken en deze aspecten van deze manier van werken spreken me aan. We vinden het belangrijk om écht samen te werken met de doelgroep: de ouders en jongeren in Jouwzorg. Wat ook heeft geholpen is dat we alle niveaus en verschillende partners hebben meegenomen bij het begin van het actieonderzoek. Jeugdigen, ouders, JIM's, professionals, leidinggevenden, maar ook samenwerkingspartners en de gemeente.’

Hoe merken jullie samenwerkingspartners iets van de nieuwe werkwijze in jullie organisatie?

‘Jongeren, hun JIM en ouders gaan samen op pad op verschillend aanbod passend bij hun keuze te bezoeken. Bij systeemtherapie kun je bijvoorbeeld kiezen voor MDFT of MST. In de ‘normale’ werkwijze kiest een professional dit aanbod en verwijst de jongere en/of zijn ouders hiernaar. Nu gaat de jeugdige met zijn ouders en de JIM zelf praten met jeugdhulp-aanbieders en maakt dan een keuze.’

Kun je een voorbeeld geven van de verandering die jij ziet binnen jullie organisatie?

‘Het contact tussen professionals en jongeren is veel beter. Er zijn hierdoor minder escalaties en separaties. Dit komt doordat de jongere zelf veel meer aan zet is (eigen kracht) en ze dus samen beslissen over passende hulp met hun JIM, ouders en professionals. Dit zorgt ook voor meer werkplezier voor professionals. Sommige jongeren en opvoeders kiezen nu niet meer voor gesloten hulp en kunnen ook daadwerkelijk ambulante goed geholpen worden.’

Met welke acties willen jullie komende tijd aan de slag?

‘We willen onze uitkomsten breder delen. Dit werkt voor ons en onze partners motiverend, en anderen kunnen van onze geleerde lessen geïnspireerd raken en leren.’

Wat wil je meegeven aan anderen in het jeugdveld over het uitvoeren van actieonderzoek?

‘Het is belangrijk dat je je bewust van bent dat verandering aandacht, tijd en energie kost. Verder is genoeg ruimte nodig in de organisatie. En moet men deze ruimte ook benutten! Als de succeservaringen eenmaal op gang komen, dan gaat de verandering in een stroomversnelling. Om ervoor te zorgen dat het actieonderzoek en de verandering die je op gang wilt brengen niet afhankelijk is van maar 1 of 2 mensen, is een team nodig. Rooster verder iemand vrij om het hele proces op te starten en te begeleiden. Ik denk dat dat essentieel is voor het slagen van het project. Vergeet niet de gemeente ook als partner mee te nemen in het actieonderzoek. Durf te staan voor wat werkt in het actieonderzoek, houd je rug recht! En last but not least: ga samen lerend doen wat werkt.’

‘Durf te staan voor wat werkt in het actieonderzoek, houd je rug recht!’

Benieuwd naar de resultaten van het project Lerend Transformeren?
[Klik hier](#) voor meer informatie over het slotsymposium op 8 april 2019.

